

Uchwała nr 126
Rady Działalności Pożytku Publicznego
z dnia 9 marca 2023 r.
w sprawie pisma Komisji Europejskiej w zakresie wyboru
do składów Komitetów Monitorujących
programy polityki spójności na lata 2021-2027 Fundacji Instytut
na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris.

Na podstawie § 10 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. poz. 2052) oraz art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057), uchwała się stanowisko Rady Działalności Pożytku Publicznego w sprawie korespondencji Komisji Europejskiej w zakresie wyboru do składów Komitetów Monitorujących programy polityki spójności na lata 2021-2027 Fundacji Instytut na rzecz Kultury Prawnej „Ordo Iuris”.

§ 1

1. Na wstępie Rada Działalności Pożytku Publicznego, zwana dalej „Radą” pragnie zwrócić uwagę na fakt, że zgodnie z regulacjami Umowy Partnerstwa nie jest i nie była władna do samodzielnego dokonania wyboru przedstawicieli zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w skład Komitetów Monitorujących.
2. Z racji na powyższe przepisy Rada, w konsultacji z największymi związkami organizacji pozarządowych w Polsce opracowała procedurę wyboru przedstawicieli zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego. Procedura powstała w skutek kilkunastu spotkań i dyskusji, które były otwarte dla przedstawicieli trzeciego sektora. O procesie tworzenia dokumentu informowano Komisję Europejską

oraz Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, z którym dokument ten był konsultowany.

3. Procedura przewidywała iż nad przebiegiem wyborów do składów komitetów monitorujących czuwać będzie niezależna Komisja Wyborcza – składająca się z przedstawicieli pozarządowej części Rady, oraz reprezentantów organizacji pozarządowych, które nie mają swoich przedstawicieli w tym gremium. Nabór do komisji miał charakter otwarty i publiczny. W jej skład zostały przyjęte wszystkie osoby, które zgłosiły się w przewidzianym terminie. Informacja o naborze (poza oficjalnymi kanałami Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, która obsługuje Radę) była również udostępniana za pośrednictwem mediów branżowych, takich jak portal NGO.pl.
4. Informacje o możliwości zgłaszania kandydatur w wyborach do składów Komitetów Monitorujących oraz o terminie głosowania były umieszczone na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Zostały również przekazane do mediów branżowych, które umieściły stosowne komunikaty na ten temat.
5. Dla zachowania najwyższych standardów niezależności procedura przewidywała również funkcjonowanie organu odwoławczego – Komisji Odwoławczej, której zadaniem było rozpatrywanie protestów od decyzji Komisji Wyborczej. Organizacje pozarządowe uczestniczące w procesie wyborczym (zarówno czynnie jak i biernie) były uprawnione do zgłaszania protestów wyborczych. Protest mógł zostać zgłoszony na dwóch etapach:
 - 1) w momencie przedstawienia listy organizacji kandydujących w wyborach;
 - 2) w momencie ogłoszenia listy organizacji, które otrzymały największą ilość głosów i zostały wybrane do składu Komitetów Monitorujących.
6. Pragniemy zwrócić uwagę, że żadna organizacja pozarządowa (z kilkuset podmiotów, które wzięły udział w wyborach) nie zgłosiła protestu dotyczącego udziału Instytutu na rzecz Kultury Prawnej

„Ordo Iuris” w wyborach. Informacja o możliwości i terminach składania protestów była publicznie dostępna, dlatego dziwi fakt zgłaszania tej sprawy do Komisji Europejskiej w tym momencie. Działanie to należy uznać za sprzeczne z zasadą pomocniczości, jako że nie zostały wykorzystane krajowe środki interwencji.

§ 2

1. Rada pragnie podkreślić szeroki i reprezentatywny charakter wyborów do składów Komitetów Monitorujących. W wyborach wzięło udział kilkaset podmiotów zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego. Proces wyborów miał charakter demokratyczny.
O zakwalifikowaniu się do składu Komitetów Monitorujących decydowała liczba uzyskanych głosów od organizacji pozarządowych. O tym jakie organizacje zostaną dopuszczone do wyborów rozstrzygała Komisja Wyborcza w oparciu o ujęte w procedurze, obiektywne, mierzalne i wypracowane w toku dyskusji z podmiotami sektora pozarządowego kryteria.
2. Ani Komisja Wyborcza, ani tym bardziej Rada nie dysponowała uprawnieniem do arbitralnego wykluczenia jakiegokolwiek legalnie działającej organizacji pozarządowej z procedury wyborczej. Przyznanie Radzie albo Komisji Wyborczej tego rodzaju uprawnienia bez wątplenia było by niezgodne z krajowym porządkiem prawnym, jak również sprzeczne z zasadami i wartościami Unii Europejskiej, do których należy zaliczyć rządy prawa i zasadę *nullum crimen sine lege scripta* – polegającej na braku możliwości stosowania działań sankcyjnych bez pisemnej podstawy prawnej.

§ 3

Pragniemy podkreślić, że zgodnie z obowiązującymi przepisami polskiego prawa, proces wyborów do każdego Komitetu Monitorującego musiał zostać przeprowadzony w terminie 45 dni. Środowisko organizacji pozarządowych w toku wysłuchań publicznych i konsultacji społecznych zwracało uwagę,

że termin ten może być przez niektóre podmioty sektora pozarządowego uznany za krótki. Mimo to krajowy ustawodawca, przy braku sprzeciwu Komisji Europejskiej, zdecydował się na uchwalenie takiego przepisu. Rada przy przeprowadzaniu wyborów była zobowiązana do przestrzegania terminu ustawowego. Należy także dodać, że Komisja Wyborcza oraz Komisja Odwoławcza musiała procedować również w weekendy i święta.

§ 4

Rada deklaruje gotowość odpowiedzi na wszelkie pytania ze strony Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Komisji Europejskiej. Raz jeszcze podkreślamy, że przeprowadzone wybory miały charakter w pełni transparentny i zgodny z najwyższymi standardami partycypacji społecznej i niezależności.

§ 5

Rada wnosi o przekazanie niniejszej uchwały do Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Komisji Europejskiej.

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.